

Про те, як калани врятували човен

Леонід Тендюк

Між Тихим океаном і холодним Охотським морем, неначе довжелезна, напівзатонула гребля, витикаються з води гористі острови.

Вершини їх — кратери діючих вулканів — оповиті густим чорним димом і завжди куряться.

Звуться острови Курильськими.

Їх так багато, так далеко розтяглися вони серед океану, що швидкохідний корабель і той не встигне обійти їх з краю в край за кілька днів.

А про наш теплохід годі й казати — так повільно він пливе.

Ось уже майже місяць, як простуємо ми вподовж Курил.

На кожному острові запалюємо маяки. Зіпсовані лампи замінюємо новими. Перевозимо до них балони з ацетиленом. Ацетилен — це такий газ, для ламп, що в маяках.

Небезпечно плавати біля цих берегів! Підводні скелі, каміння.

Вузькими протоками, які розділяють острови, в Охотське море з океану линуть бурхливі течії.

Мов у трубу, дмуть тут рвучкі вітри. Лихо тому, хто вчасно не зверне і потрапить під їхнє широке крило!

Немов косою, розмахують вітри над щоглами; хвилі тягнуть корабель у водокруть або до гостролезих підводних скель.

І маяки, засвічені високо над морем, попереджують мореплавців про небезпеку.

Наш капітан — бувалий моряк. Помітивши в протоці високі хвилі, він наказав стерновому змінити курс і вести корабель в невеличку бухту, куди не долітав вітер.

Невдовзі ми підійшли туди, кинули якір за кілька миль від берега — неподалік від протоки, де скаженіли хвилі.

На воду спустили мотобот—човен, яким перевозять ацетиленові балони. Взяли рятувальні пояси, лампи-кліпавки. І попливли до берега.

Корабель наш, мов скеля, бовванів удалині. Схожі на пелюстки курильських лілей, висли над ним блідо-голубі хмарини. Край неба, де сходило сонце, вогнисто палав — здавалось, хтось розпалив багаття.

Довкола розляглося тихе плесо, куди не долітав вітер, а хвилі розбивалися об сусідні скелі.

З човна видно було береги, порослі високою травою.

Всюди валялися кам'яні брили, на яких, неначе сліди ніг велетня, чорніли довгасті заглибини. Каміння то покривалося водою, то раптом оголялося, підводячись з неї невиданими звірами.

Зараз ми вийдемо на довгожданий берег,— адже ніщо не заважало нашій плавбі! — засвіtimo згаслий маяк. Відпочинемо. Назбираємо смачної голубики, що встигла

поспіти,— та й повернемось на судно.

Але чистоводдя раптом скінчилося. У човен наш щось глухо вдарило, з корми до носа турсонуло, і він бортом черпонував води.

Ще мить — і навкруг завирувало піняво. Течія підхопила мотобот, понесла його до небезпечної протоки.

Ми, п'ятеро матросів і здоровань-боцман, налягли на весла, силкувалися будь-що перебороти течію, звернути вбік, минути водокруть.

Потроху таки добилися свого! Човен звернув ліворуч і поплив між заростями морської капусти, куди не діставала буруниста течія.

Але як тільки вгамувалися хвилі, мотобот звідусюди обступили густі водорості. Довжелезні, слизькі, в'юнкими гадюками плазували вони по воді.

Це був справжній полон!

Настирливі щупальці морської капусти липнули до борту, чіплялися за металевий ніс човна, намотувалися на гребний гвинт.

Обплутаний капустою, він зовсім перестав крутитися. Човен залишався на одному місці.

Що робити? Адже з берега ніхто допомоги не подасть — він безлюдний. Кораблеві теж сюди не підійти.

І ми, засукавши рукава, з крижаної води заходилися вибирати тих причепливих, слизьких зеленавих гадюк.

Та хіба їх виловиш! Знову й знову обплутують вони човен.

І раптом боцман, підвівшись на весь свій двометровий зріст, голосно крикнув:

— Ми врятовані! Погляньте!

За якихось півтора метрів від нас, на вузькому чистоводді, з моря витикалися голови дивних звірів. Одна, дві, три... Ще і ще, всіх і не злічити.

Завбільшки з собаку, чорнолобі, товстошії, звірята підводилися з води, пірнали, лягали горілиць.

Помітивши човен і людей на ньому, вони ще завзятіше узялися за свої витівки. Голова вниз, задні ноги — високо над водою. Гоп! — і стійка.

Потім, нагулявшись, попливли до берега. А за ними відкрилася чиста від капусти "стежка".

Ага, то ось де можна провести човна!

Звільнивши кінець кінцем гвинт, ми й собі попливли слідом. І скоро вибрались на чисте плесо. А звідти вже до острова зовсім недалечко.

— Калани, мовив боцман,— цінні хутрянні звірі. Їх ще звать морськими видрами. Колись їх бездумно нищили необачні мисливці. Тепер полювання на каланів заборонено. Ну, а що звірі цінні,— боцман усміхнувся,— навіть дорогоцінні, ви зрозуміли й самі.

Він скочив у крижану воду, за довгу линву підтягнув човна, і всі ми зійшли на берег.

А наші рятівники-звірята весело бавилися поруч, за кормою...

І коли ми, засвітивши вогонь на маяку, поверталися до корабля, вони довго ще пливли за нами, кумедно махаючи короткими лапками.